

Tuin van Zeeland

**nieuwsbrief 43
december 2021**

Nieuwjaarswens

“En de blaadjes krijgen bomen” (Jan de Wilde)

Zie en voel bijlage.

‘Winterklaar’

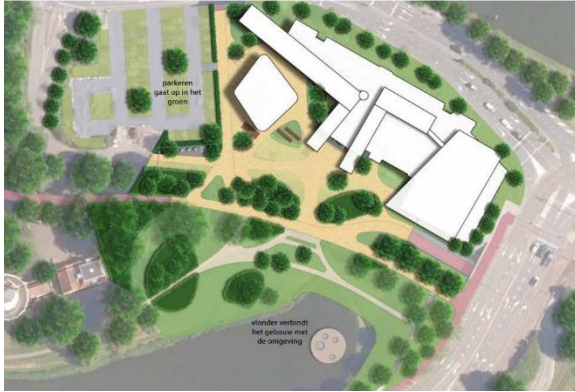

De ingrediënten van de herfst hebben zich aangediend. 22 september: het begin van de herfst, 15 oktober: het begin van het jachtseizoen en de eerste najaarsstorm. De noten zijn uit de boom, de appels en peren geplukt of gevallen en de vogels zijn stil. Dit jaar is voor de bomen de herfst wat later gekomen. De meeste bladeren hingen op 31 oktober nog groen aan de bomen. De wilgen en populieren begonnen voorzichtig hun blad te verliezen. Voor de mooie herfstkleuren moesten we dit jaar naar de zandgronden. Een ding dat we konden missen: het geluid van de *bladblazers*, symbool van de herfst en de opruimerige Nederlander maar de pest voor alles wat leeft buiten de mens. Zelfs het kleinste stadstuinje ontkomt niet meer aan de opruimdrift. Ook snoeien en weghalen van alles wat de zomer ons aan kleur en fleur gaf, moet weg. Nog even lekker omspitten. Dat hoort zo. WINTERKLAAR maken van de tuin heet dat in mensentermen. In natuurtermen heet dat WINTERONKLAAR maken, want die bodembedekking is juist heel nuttig!. Alles valt op de grond en sterft af. Het bladpakket

beschermt en isoleert de bodem met alles wat er in leeft tegen de kou. De vochtige omgeving laat gedurende de winter alles verteren en de schimmels ruimen het op, zodat in februari/maart de tuin weer LENTEKLAAR is voor nieuwe kleur en vreugde voor de eigenaar. Met andere woorden: de tuin, of zo u wilt de natuur, maakt zichzelf winterklaar. Dit dode materiaal hoort bij de cyclus van de tuin. De opruimende eigenaar van de tuin verstoort dit proces. Ik hoor u al zeggen “ja, maar het gras verstikt en het ziet er zo slordig uit”. Maar de slogan “opgeruimd staat netjes” is hier echt niet van toepassing.

In mijn tuin of in de bossen gebeurt dit allemaal niet. Hier regelt de natuur zich zelf. Geen bladblazers of opruimacties. En toch zie ik elk jaar weer het gras groen worden. Gedurende de winter is mijn tuin vol met putters, vinken en allerlei soorten vogels, die ik de rest van het jaar niet zie. Ook onder het afgestorven blad en plantenresten wriemelt het van leven: een lustoord voor alles wat vliegt en kruipt in tijden van schaarste en kou. Het gazon ontdoe ik globaal met de bladhark van blad. Wat blijft liggen is voer voor de pieren en ander klein grut onder de grond. Dit zijn de spitters van de tuin. Die houden de bodem luchtig en zetten het gevallen blad weer om in voeding voor het gras, zodat ik niet veel gedroogde koeienkorrels hoeft te strooien. Het opgeharkte blad gaat linea recta in de borders, het blad op de verharding gaat op de composthoop en later weer retour in de tuin. De cirkel is rond. Weinig werk, veel resultaat! En bovenal: veel tuinplezier. In februari is nagenoeg alles weg en komen de eerste narcissen weer boven, gevolgd door de tulpen en de rest. De wintergasten vertrekken en de zomervogels keren weer terug. Nog even de restanten opruimen. Vanonder het blad, dat ik op de composthoop had gegooid komt de egel weer tevoorschijn. De tuin was tevreden met het winterklaar houden en de rust die het kreeg na een jaar hard werken voor een mooie tuin. De bomen, die in symbiose leven met de schimmels, kunnen er ook weer een jaartje tegen en noten en fruit zullen hun beloning zijn. Zo gaat het al jaren in mijn tuin. Het wordt weer tijd voor de erwtensoeper.

Groenewoud

Dit masterplan voor de integratie van het onderwijsgebouw en het in aanbouw zijnde researchcenter met het bolwerk lag begin november bij de raad voor besluitvorming. Wij waren zijdelings bij de voorbereiding betrokken. In de aanbiedingsbrief werd gesuggereerd dat de TvZ met de plannen akkoord was. Verre van dat. Om de voorgestelde loop- en fietsroutes tussen tunneltje, bolwerk en AH te kunnen realiseren moeten er oude monumentale bomen weg. Dat vinden wij niet kunnen. Stem de routes maar af op de bomen. Wij hebben een brief naar alle raadsfracties gestuurd. De gemeenteraad heeft een amendement aangenomen om de monumentale bomen te behouden. Voor de overige bomen is dat het streven. De uitwerking door de gemeente en BoschSlabbers zal in overleg met ons gebeuren.

Rammekenshoek

Staatsbosbeheer heeft tachtig procent van de essen geroid. Ze waren ziek en gevaarlijk door essentaksterfte. Men werkt met een vaste aannemer, die secuur werkt i.t.t. die in het Veerse Bos. Op de grotere open plekken komen nieuwe bomen terug, gevarieerd, redelijk groot (zodat ze niet verdrongen

worden) en van een vaste kweker van inheemse soorten. Het aantal wandelpaden gaat men terugbrengen om betere groeikansen te scheppen. Na de Manteling, de zuidwesthoek en het Veerse Bos is SBB voorlopig klaar. Voor de komende vijf jaar is er even rust aan dit front.

Kanaal door Walcheren

De rij prachtige abelen langs het kanaal tussen Middelburg en Kleverskerke is uitgedund. Slecht onderhoud en de veiligheid maakten dit onontkoombaar. Deze winter worden er nog een paar gekapt, die nog even gespaard bleven vanwege de vleermuizen. Nu de aangebrachte nestkastjes er lang genoeg hangen om te verhuizen naar hun nieuwe onderkomen gaan ook de bomen met de oude behuizing tegen de vlakke. Na deze ingreep hoopt men de komende jaren niet verder te hoeven ingrijpen.

Bij de eerste ronde zijn er ter compensatie twee rijen jonge abelen aangeplant op het aansluitende open deel richting Veere. Nu de rij zo dun wordt willen wij graag dat er al meer wordt geplant om het landschapsbeeld te behouden. Proactief handelen en niet wachten op de compensatieplicht van straks. Aan de kant van Kleverskerke is er over een lang stuk slechts één rij aan de wegwand. Over dit deel kan een nieuwe dubbele rij op de kruin en in het talud aan de kanaalzijde zonder problemen al worden aangeplant. Dit is niet in het onderhoudsbudget voorzien. Daarom hebben wij de provincie verzocht dit anders te financieren. Het past naadloos in de eigen Zeeuwse Bosvisie.

https://www.tuinvanzeeland.nl/nieuws/extra_rijen_abelen_langs_kanaal

Arnekanaal

De dubbele rij bomen, die vanaf de A58 zo'n prachtige afscherming van Arnestein vormde, is door Staatsbosbeheer gehalveerd. Er viel niet aan te ontkomen. De rij aan de kant van de A58 is gerooid, de kwalitatief mindere rij trekt hopelijk bij doordat deze meer licht gaat vangen. Het enige dat we hebben kunnen bereiken, is het doorzetten van de nieuwe aanplant in het open stuk tot Arnemuidentje en het behoud van de bomen bij het romantische haventje op de kop.

Bomenfonds Vlissingen

Tom Aalfs gaat gestaag door. Eind november heeft hij knotwilgen geplant achter de geluidswal aan de Sloeweg. En kwekers bezocht voor de grotere of bijzondere bomen, want op het volkstuincomplex groeien de kleine kwekelingen gestaag. Ook het budget groeit. Met de gemeente zijn mogelijke nieuwe plantlocaties verkend. Voor maart

volgens jaar gaat op drie plekken de spa de grond in. Kortom, het Bomenfonds is startklaar voor het volgend jaar.

Hoofdpijndossiers

Het Streefbeeld *Nollebos-Westduinpark* is door de gemeenteraad van Vlissingen vastgesteld. Ondanks het felle verzet krijgen de zeer betwiste locaties Kanovijver en Sauna toch ruime nieuwbouwmogelijkheden. Onlangs hebben B&W van Middelburg het bestemmingsplan bedrijventerrein *Trekdiijk* doorgedrukt. De gemeenteraad heeft maar beperkte nadere eisen gesteld. B&W van Veere pogen het hotelplan voor *Biggekerke* te verhinderen of af te slanken maar juridisch ligt dat moeilijk. *Waterpark Veerse Meer* hetzelfde liedje.

Heel veel verzet vanuit de bevolking, met sterke argumenten. Ook wij hebben ons steentje hierin bijgedragen. De resultaten vallen erg tegen. Nescio biedt nog enige troost (na de verwijdering van een bruggetje bij Kortenhoef):

"God zegene de verantwoordelijke autoriteiten. Als 't kan een beetje hardhandig." (Nescio in "Kortenhoef", 1942)

De Atlas Leefomgeving

De website www.Atlasleefomgeving.nl biedt informatie over alle milieu- en gezondheidsthema's die in onze leefomgeving spelen. Je vindt er uitleg over wat de leefomgeving betekent voor je gezondheid. Bekijk de kaarten om te zien wat er in jouw omgeving speelt. En lees meer over het beleid en wat je zelf kan doen om je leefomgeving te verbeteren. Thema's die door de Atlas Leefomgeving worden ontsloten zijn o.a. bodem, bouw, erfgoed, klimaatverandering, lucht en water.

Een leuke tool is: *Hoe woon jij?* Daar kun je een adres invullen en daarna met één klik zien hoe je leefomgeving scoort. Hoe is de luchtkwaliteit? Zijn er veel wegen in de buurt die geluidsoverlast geven? Is er veel groen of natuur in je omgeving waar je kunt ontspannen?

Handig als je wilt gaan verhuizen en een indruk van je nieuwe buurt wilt krijgen. Bekijk

ook eens verhalen van mensen die hun plek hebben gecheckt op de pagina *Verken je buurt*.

De Atlas kent sinds kort ook de nieuwe kaart *Monumentale Bomen*. Deze kaart laat alle bomen uit het Landelijk Register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting zien. Ontdek welke prachtexemplaren ons land kent en waarom deze beschermd moeten worden.

Bomen zijn niet alleen stille getuigen van onze geschiedenis, maar ook onmisbare metgezellen. Ze geven ons schaduw en beschutting, ze leveren bouw materiaal en ze dragen bij aan een schonere lucht. De waarde van bomen neemt toe naarmate ze ouder worden. Uit [gegevens van de Bomenstichting](#) blijkt dat één boom van 150 jaar oud op een zomerse dag zo'n 8.000 liter water verdampt en met een bladoppervlakte van 3.000 m² veel CO₂ omzet. Dit is vergelijkbaar met vijfhonderd bomen van tien jaar oud. Volgroeide oude bomen zijn dus een kostbaar bezit.

De Bomenstichting verzamelt al sinds haar oprichting in 1970 informatie over monumentale bomen. Met behulp van vele vrijwilligers startte in 1983 het echte inventariseren. De eerste inventarisatie werd in 1990 afgerond. In 1991 bracht de Bomenstichting het boek 'Monumentale Bomen in Nederland' uit. In juni 2015 opende de Bomenstichting het [Landelijk Register van Monumentale Bomen](#).

Om op deze lijst te komen, moeten bomen minimaal 80 jaar oud zijn, in goede gezondheid zijn en een levensverwachting hebben van tien jaar. Daarnaast moeten de bomen ook aan één van de volgende eisen voldoen: een cultuurhistorische waarde hebben, beeldbepalend zijn voor de omgeving, zeldzaam zijn in zijn soort, van bijzondere ecologische of natuurwetenschappelijke waarde zijn of zeldzaam vanwege omvang, hoogte of ouderdom.

Ontdek monumentale bomen op de kaart

In 2018 gaf de Bomenstichting de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed toestemming om de monumentale bomen toe te voegen aan hun kaart [Groen erfgoed](#). En nu staat de [Monumentale bomen-kaart](#) ook op de Atlas Leefomgeving. Dat is mooi, want op de Atlas kun je de Monumentale bomen-kaart ook combineren met andere Atlaskaarten. Wat zien we op de kaart? De beuken (zowel de groene als de bruine) komen het vaakst voor op de lijst, wel 2312 keer. Ze worden gevolgd door de lindes (1653), de eiken (1548), de platanen (797) en de paardenkastanjes (795). Op de kaart zijn deze big five herkenbaar door hun bladsymbool (en een afwijkende kleur). De provincie Gelderland heeft de meeste bomen, de provincies Groningen en Flevoland de minste. Wil je meer weten over een bepaalde boom? Dan kun je op een i-knop links in het scherm klikken en dan op een boom in de kaart. Benieuwd naar hoe deze boom er uit ziet? Klik dan op de foto-url.

Een voorbeeld van zo'n boom die zeldzaam is vanwege zijn omvang is de mammoetboom bij Huize Veldzicht in Brummen. Met een stamomtrek van 8 meter en 54 centimeter mag deze woudreus zich de dikste boom van Nederland noemen. Deze mammoet is met zijn 150 levensjaren een jonkie. Zijn soort kan wel duizenden jaren oud worden en de omtrek kan jaarlijks toenemen met 10 tot 12 centimeter.

Baas boven baas: de dikste mammoetboom ter wereld heeft een stamomtrek van 24,7 meter (bij de grond zelfs 31 meter). Deze boom staat in het Sequoia National Park in de Amerikaanse Californië.

Een monumentale boom in Middelburg die bijvoorbeeld ook op de kaart staat is de Kaukasische vleugelnoot in de tuin achter het Gasthuis. Deze heeft een omtrek van tegen de tien meter.